

Miscellanea

DOI: 10.26354/bb.7.2.95.2024

Marcin Mrowiec*

<https://orcid.org/0000-0002-4583-7926>

marcin.mrowiec@pl.gt.com

Marta Penczar**

<https://orcid.org/0000-0002-3564-1460>

marta.penczar@efcongres.com

Najważniejsze zagrożenia dla polityki gospodarczej, stabilności systemu finansowego i wiarygodności PLN – wyniki 13 edycji konsensusu prognostycznego Europejskiego Kongresu Finansowego

Wstęp

Raport pt. „Makroekonomiczne wyzwania i prognozy dla Polski” jest publikowany co 6 miesięcy, w czerwcu i grudniu każdego roku. Obecny raport jest już 13 edycją. Konsensus prognostyczny Europejskiego Kongresu Finansowego opiera się na **opiniach 44 ekspertów i wybitnych makroekonomistów, które napłynęły do 2 czerwca 2024 r.**

---

* Marcin Mrowiec – dr, główny ekonomista Grant Thornton.

** Marta Penczar – dr, adiunkt Katedra Bankowości i Finansów na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Dyrektor EKF Research.

W raporcie koncentrujemy się na działaniach, których celem jest zrównoważony rozwój ekonomiczny i stabilność finansowa. Raport rozpoczynamy tradycyjnie od konsensusu prognoz makroekonomicznych sporządzanych przez najlepszych makroekonomicznych, następnie przedstawiamy najistotniejsze zagrożenia dla polskiej gospodarki i stabilności systemu finansowego wraz z prawdopodobieństwem ich wystąpienia oraz rekomendowane działania. W pierwszym etapie każdy z ekspertów przedstawił trzy najważniejsze, jego zdaniem, zagrożenia w każdym obszarze. Na podstawie tych wskazań wyłoniliśmy listę tych najczęściej się powtarzających i w drugim etapie każdy z uczestników badania miał ocenić z jednej strony prawdopodobieństwo wystąpienia danego zjawiska, a z drugiej wagę (znaczenie) każdego z zagrożeń.

Na podstawie zidentyfikowanych wcześniej zagrożeń, każdy z ekspertów ocenił prawdopodobieństwo wystąpienia danego zjawiska oraz wagę (znaczenie) każdego z zagrożeń. Każdy z ekspertów miał do dyspozycji łącznie 100 punktów do podziału pomiędzy zagrożenia. Ponadto każdemu z nich przypisywał ocenę prawdopodobieństwa wystąpienia.

Graficzne pokazanie opinii ekspertów przedstawiamy na Mapach zagrożeń, gdzie średnica kół reprezentujących poszczególne zagrożenia jest sumą iloczynów wagi i prawdopodobieństwa wystąpienia danego zagrożenia.

1. Prognozy wzrostu gospodarczego i jego składowych

Eksperti EKF zgodni są co do tego, że wzrost PKB wyraźnie przyspieszy, średnio do 3,2% r/r w 2024 r. względem 0,2% r/r w roku poprzednim. W kolejnych latach ekonomiści oczekują utrzymania solidnego tempa wzrostu: 3,8% r/r w 2025 r. oraz 3,6% r/r w 2026 r.

Główną siłą napędową wzrostu w 2024 r. będzie spożycie indywidualne, którego dynamika powinna sięgnąć 3,9% r/r względem spadku o 1% r/r w roku 2023. Ankietowani oczekują istotnego wzrostu spożycia również w kolejnych dwóch latach – oczekiwane wzrosty to 3,5% r/r oraz 3,3 % r/r realnie, odpowiednio: w 2025 r. i 2026 r.

Po bardzo solidnym wzroście nakładów brutto na środki trwałe w roku ubiegłym (13,1 % r/r), na rok bieżący prognozowany jest wzrost o 4% r/r, zaś w 2025 r. i 2026 r. prawie o 8% realnie w każdym z tych lat. Zapewne na oczekiwania tak silnego wzrostu ma wpływ wysokie prawdopodobieństwo uruchomienia znacznych środków inwestycyjnych z funduszy unijnych w ramach nowej perspektywy oraz z KPO.

Tabela 1. Prognozy wybranych wskaźników makroekonomicznych w latach 2024–2027 – dekompozycja PKB

DANE			WYNIKI ANKIET				LICZBA EKSPERTÓW
Wskaźnik	Miara	2023	2024P	2025P	2026P	2027P	
PKB (r/r; %)	średnia	0,2	3,24	3,79	3,62	3,40	[17]
	odchylenie		0,34	0,65	0,44	0,34	
Popyt krajowy (r/r; %)	średnia	-3,2	3,67	4,23	3,61	2,96	[15]
	odchylenie		0,78	0,92	0,61	0,63	
Spożycie indywidualne (r/r; %)	średnia	-1,0	3,87	3,47	3,25	2,95	[16]
	odchylenie		0,76	0,70	0,50	0,40	
Nakłady brutto na środki trwałe (r/r; %)	średnia	13,1	3,94	7,91	7,92	6,49	[16]
	odchylenie		3,40	3,80	4,72	6,11	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, <https://bdm.stat.gov.pl/>, Europejski Kongres Finansowy, 2024.

2. Sytuacja na rynku pracy

Ankietowani oczekują dalszego systematycznego spadku bezrobocia, choć biorąc pod uwagę już teraz bardzo niskie poziomy (3,1%, obliczane zgodnie z metodą BAEL), dalsze spadki będą już bardzo powolne: 3% w 2024 r. oraz 2,8% w 2025 r. i 2026 r. Polska osiągnęła już teraz najniższy poziom bezrobocia w UE i w kolejnych latach naszym problemem nie będzie bezrobocie – ale brak rąk do pracy.

Kluczowym elementem napędzającym wzrost spożycia indywidualnego będą dalsze wzrosty wynagrodzeń. W skali całej gospodarki narodowej wzrost ten wyniósł nominalnie 12% w 2023, jednak w ujęciu realnym było to zaledwie 0,6% i w dużej mierze tłumaczy słabość konsumpcji prywatnej w roku poprzednim. W 2024 r. oczekiwany nominalny wzrost płac w gospodarce narodowej to 12,8% r/r, co przy prognozowanej średniorocznej inflacji nieco powyżej 4% będzie oznaczać 8,8% realny wzrost płac.

To bardzo solidny wzrost, jednak należy pamiętać, że w tej wielkości mieści się nie tylko „organiczny” wzrost płac, wynikający z presji rynkowej (która wzmacnia się w związku z rekordowo niskim bezrobociem), ale także „nadrabianie zaległości” z poprzednich okresów – w 2024 r. mamy do czynienia z silnym wzrostem płacy minimalnej oraz znacznymi podwyżkami w sektorze publicznym, przy wyraźnym hamowaniu inflacji względem roku poprzedniego. To wszystko składa się na rekordowo mocny wzrost płac w ujęciu realnym – i pozwala ekonomistom formułować tezy o czekającym nas znacznym przyspieszeniu konsumpcyjnym, którego pierwsze oznaki są już widoczne. Równocześnie zaś prognozowany na lata kolejne realny wzrost wynagrodzeń na poziomie ok. 4% r/r, jeśli tylko się zmaterializuje, daje podstawy do oczekiwania wzrostu konsumpcji w dalszych okresach.

Tabela 2. Prognozy wybranych wskaźników makroekonomicznych w latach 2024–2027
– rynek pracy

DANE			WYNIKI ANKIET				LICZBA EKSPERTÓW
Wskaźnik	Miara	2023	2024P	2025P	2026P	2027P	
Stopa bezrobocia (BAEL; stan na koniec roku; %)	średnia	3,1	2,98	2,84	2,76	2,82	[14]
	odchylenie		0,15	0,29	0,37	0,40	
Wynagrodzenia w gospodarce narodowej (r/r; %, nominalnie)	średnia	12,0	12,79	8,55	7,16	6,74	[15]
	odchylenie		1,39	2,25	2,76	3,25	
Pracujący w gospodarce narodowej (stan w końcu okresu; r/r; %)	średnia	-0,3	-0,03	0,15	0,25	0,19	[14]
	odchylenie		0,17	0,41	0,38	0,40	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, <https://bdm.stat.gov.pl/>, Europejski Kongres Finansowy, 2024.

3. Wskaźnik inflacji, sektor finansów publicznych, kursy walut

Prognozuje się, że średnioroczna inflacja, która w 2023 r. wyniosła 11,4% r/r, w roku 2024 r. spowolni do 4% r/r, jednak w 2025 r. odbije do 4,5% r/r i dopiero w 2026 r., osiągając średnioroczną wartość 3,2%, znajdzie się poniżej górnej granicy pasma odchyień od celu RPP. Na koniec grudnia 2026 r. prognozowana jest inflacja na poziomie 3% r/r.

Uporczywość inflacji będzie oznaczać konieczność utrzymywania wysokich stóp procentowych. Ankietowani specjaliści oczekują utrzymania stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego na poziomie niezmiennym przez cały rok 2024 (5,75%), jednak na koniec roku 2025 widzą obniżki tej stopy do 4,75%, a na koniec 2026 r. do poziomów zbliżonych do 4%. Ankietowani są optymistycznie nastawieni względem rentowności rządowych obligacji 5-letnich: oczekują utrzymania tej rentowności na poziomie zbliżonym do 5% na koniec 2024 r., w 2025 r. widzą spadek o 50 punktów bazowych do 4,50%, a w roku 2026 spadek o kolejne 35 punktów bazowych do około 4,15%.

Panel ekspertów prognozuje stopniowy spadek deficytu sektora finansów publicznych. Deficyt, obliczony zgodnie z metodyką UE, odnotował wielkość 5,3% PKB w 2023 r., zaś na 2024 r. prognozowany jest deficyt 5,5% zaś w roku 2025 na 4,7% PKB.

Ankietowani oczekują utrzymania się nadwyżki na rachunku bieżącym bilansu płatniczego. Średnia oczekiwań to +0,6% PKB w roku 2024 oraz nieco powyżej zera w 2025 r. Oczekiwania stabilnego wyniku na rachunku bieżącym spójne są z prognozami stabilnego kursu złotego. Średnia oczekiwań panelu ekspertów to kurs

EUR–PLN stabilny na poziomie nieco powyżej 4,3 zarówno w 2024 r. jak i 2025 r. oraz 4,35 w 2026 r. Kurs USD–PLN prognozowany jest na 4,00 w 2024 r. oraz około 3,90 w kolejnych dwóch latach.

Tabela 3. Prognozy wybranych wskaźników makroekonomicznych w latach 2024–2027 – inflacja, sektor finansów publicznych, kursy walut

DANE			WYNIKI ANKIET				LICZBA EKSPERTÓW
Wskaźnik	Miara	2023	2024P	2025P	2026P	2027P	
Inflacja (CPI; średnioroczna; %)	średnia	11,4	4,04	4,50	3,17	2,91	[16]
	odchylenie		0,49	0,75	0,75	0,73	
Inflacja (CPI, XII; %)	średnia	6,2	5,14	3,65	3,04	2,81	[14]
	odchylenie		0,85	0,94	0,84	0,67	
EUR/PLN (średnioroczny)	średnia	4,6	4,31	4,31	4,35	4,39	[14]
	odchylenie		0,10	0,19	0,29	0,37	
EUR/PLN (koniec roku)	średnia	4,4	4,28	4,27	4,28	4,26	[12]
	odchylenie		0,06	0,09	0,12	0,11	
USD/PLN (średnioroczny)	średnia	4,2	4,01	3,93	3,89	3,92	[14]
	odchylenie		0,07	0,17	0,26	0,32	
USD/PLN (koniec roku)	średnia	3,9	3,99	3,84	3,79	3,79	[12]
	odchylenie		0,11	0,13	0,17	0,15	
Stopa referencyjna (koniec roku; %)	średnia	5,8	5,71	4,75	4,13	3,89	[17]
	odchylenie		0,15	0,58	0,74	0,80	
Wynik sektora finansów publicznych wg metodyki UE (% PKB)	średnia	-5,3	-5,49	-4,74	-3,99	-3,46	[14]
	odchylenie		0,33	0,53	0,50	0,65	
Dług sektora finansów publicznych wg metodyki UE (% PKB)	średnia	49,9	53,18	55,55	56,60	57,30	[14]
	odchylenie		1,30	1,65	2,36	3,06	
Saldo na rachunku bieżącym bilansu płatniczego (% PKB)	średnia	1,6	0,57	0,02	-0,31	-0,70	[15]
	odchylenie		0,78	0,93	1,00	0,63	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, <https://bdm.stat.gov.pl/>, Europejski Kongres Finansowy, 2024.

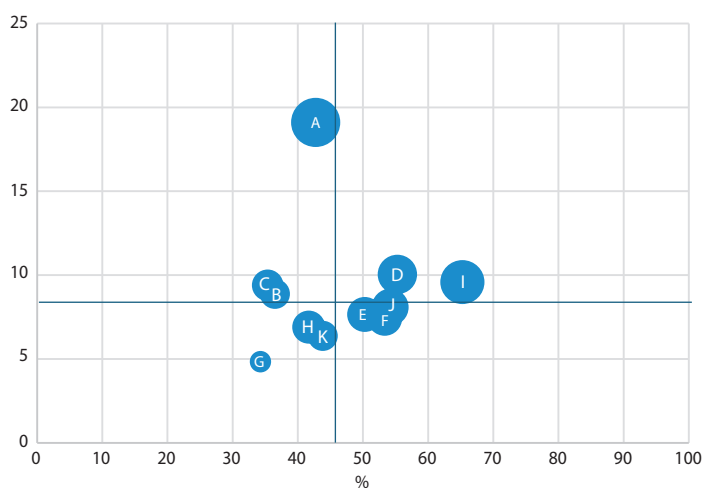
4. Najważniejsze zagrożenia dla koniunktury gospodarczej w perspektywie roku 2027

W naszym badaniu cyklicznie pytamy ekspertów o wskazanie najważniejszych zagrożeń dla koniunktury gospodarczej w Polsce w perspektywie najbliższych lat.

Patrząc z punktu widzenia wagi zagrożenia, specjaliści jako największe zagrożenie wskazują ryzyka eskalacji konfliktów geopolitycznych, na drugim miejscu wskazują na niskie tempo oraz wysoki koszt transformacji energetycznej, zaś na trzecim niekorzystną strukturę demograficzną połączoną z brakiem odpowiedniej polityki migracyjnej.

Równocześnie zagrożenie związane z niekorzystną strukturą demograficzną uzyskało najwyższy ranking jeżeli chodzi o prawdopodobieństwo wystąpienia tego zagrożenia (65%), zaś niskie tempo oraz wysoki koszt transformacji energetycznej uzyskały prawdopodobieństwo 55%, a zbyt niski poziom inwestycji prywatnych – 54%.

Rysunek 1. Najważniejsze zagrożenia dla koniunktury gospodarczej w perspektywie roku 2027

A	Eskalacja konfliktów geopolitycznych
B	Słabnąca koniunktura gospodarcza w najważniejszych gospodarkach
C	Spadek konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej polskiej gospodarki
D	Niskie tempo oraz wysoki koszt transformacji energetycznej w kontekście wyzwań ESG
E	Zły stan finansów publicznych – niespójne <i>policy mix</i>
F	Wzrost cen energii
G	Wysoka inflacja

H	Nadmiernie populistyczna polityka gospodarcza
I	Niekorzystna struktura demograficzna połączona z brakiem odpowiedniej polityki migracyjnej
J	Zbyt niski poziom inwestycji prywatnych
K	Ograniczone możliwości finansowania potrzeb związanych z dekarbonizacją i zbrojeniami

Źródło: Europejski Kongres Finansowy, 2024.

5. Najważniejsze zagrożenia dla stabilności systemu finansowego w perspektywie 2027 roku

W perspektywie najbliższych trzech lat głównym zagrożeniem dla stabilności systemu finansowego pozostanie ryzyko prawne umów kredytowych w segmencie detalicznym, związane z prokonsumenckimi rozwiązaniami prawnymi i orzecznictwem sądów. Ekspert EKF zidentyfikowali to zagrożenie jako najbardziej prawdopodobne i drugie co do siły oddziaływania na rynek finansowy. Wskazali na kwestie związane z nieważnością umów, brakiem wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, wyrokami dotyczącymi kredytów CHF i potencjalnym ryzykiem podważania kredytów opartych na wskaźnikach WIBOR.

Nowym, istotnym zagrożeniem, a nie identyfikowanym w ostatnich edycjach raportu, jest wzrost ryzyka geopolitycznego i gwałtownego pogorszenia koniunktury gospodarczej. Ekspert ocenili ten czynnik jako najważniejszy pod względem siły oddziaływania na stabilność polskiego systemu finansowego. Ryzyko to należy wiązać ze wzrostem prawdopodobieństwa wystąpienia konfliktu zbrojnego z udziałem Polski, potencjalnym rozszerzeniem wojny rosyjsko-ukraińskiej na inne kraje.

Na trzecim miejscu zagrożeń dla stabilności systemu finansowego eksperci wskazali na ryzyka związane z pogorszeniem stanu finansów publicznych połączonym z ekspansywną polityką fiskalną, m.in. w wyniku konieczności zwiększania wydatków zbrojeniowych.

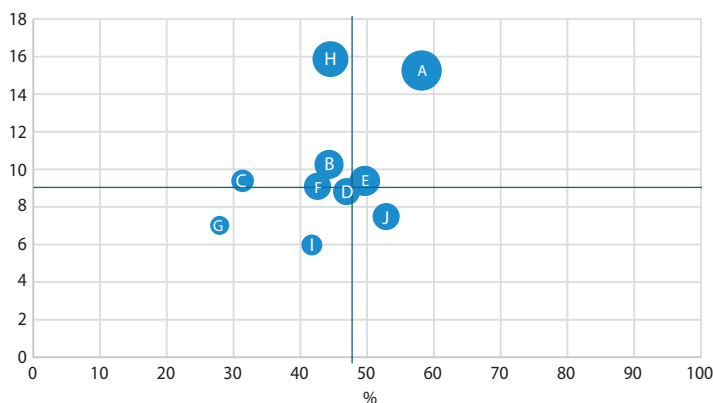
Kolejne trzy ryzyka związane są z otoczeniem prawnym wpływającym na funkcjonowanie banków. Ekspert wskazali bowiem na:

- nadmierną zależność banków od Państwa – zarówno w kwestii udziału Państwa we własności banków, jak również z tytułu nabytych przez banki papierów skarbowych powodujące rosnącą ekspozycję banków na ryzyko *sovereign* (zagrożenie *diabolic loop*);
- nadmierne obciążenia finansowe i regulacyjne sektora bankowego ograniczające zdolność banków do budowania kapitałów;
- brak spójności i przewidywalności regulacji sektora bankowego, np. w przypadku kontynuacji „wakacji kredytowych”.

Eksperci zwrócili także uwagę na wysokie prawdopodobieństwo materializacji ryzyka związanego z niedostatecznym rozwojem rynku kapitałowego w Polsce, przy czym siła oddziaływania tego zagrożenia na stabilność systemu finansowego jest dużo niższa niż wcześniej wymienionych ryzyk.

W perspektywie 2027 roku ryzyko niedopasowania struktury aktywów i pasywów w bankach, które mogłyby generować ryzyka analogiczne do tych, jakie miały miejsce w bankach w USA (Silicon Valley Bank), zostało ocenione jako najmniej prawdopodobne spośród wszystkich analizowanych ryzyk.

Rysunek 2. Najważniejsze zagrożenia dla stabilności systemu finansowego w perspektywie roku 2027

A	Ryzyko prawne umów kredytowych związane z prokonsumenckimi rozwiązaniami prawnymi i orzecznictwem sądów
B	Pogorszenie stanu finansów publicznych połączone z ekspansywną polityką fiskalną
C	Pogorszenie jakości portfela kredytowego
D	Niespójność i nieprzewidywalność regulacji
E	Nadmierna zależność banków od Państwa – zarówno w ich współwłasności, jak i z tytułu nabytych przez banki papierów skarbowych
F	Nadmierne obciążenia finansowe i regulacyjne sektora bankowego
G	Niedopasowanie struktury aktywów i pasywów w bankach generujące ryzyko analogiczne jak w bankach w USA i w Szwajcarii
H	Wzrost ryzyka geopolitycznego i pogorszenie koniunktury gospodarczej
I	Zbyt długo utrzymujące się wysokie stopy procentowe ograniczające popyt na kredyt
J	Niedostatecznie rozwinięty rynek kapitałowy w Polsce

Źródło: Europejski Kongres Finansowy, 2024.

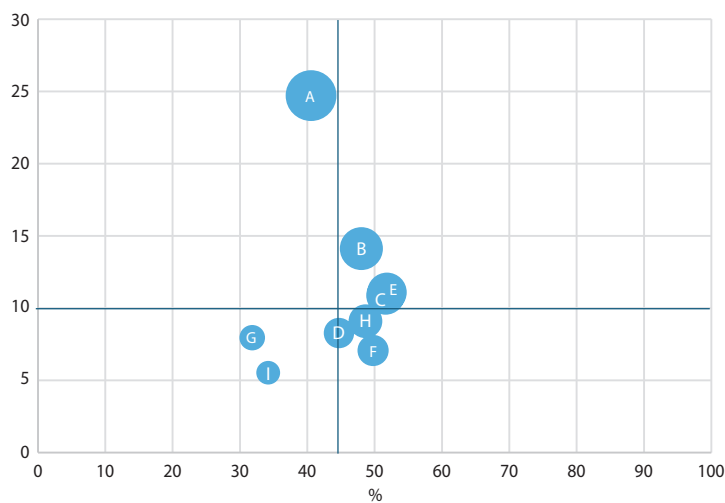
6. Najważniejsze zagrożenia dla wiarygodności złotego w perspektywie roku 2027

Z punktu widzenia wagi zagrożenia prym wiedzie ryzyko geopolityczne, którego materializacja mogłaby przyczynić się do odpływu kapitału, co oznaczałoby osłabienie naszej waluty. Na kolejnym miejscu ankietowani wskazują „zły stan finansów publicznych, połączony z ekspansywną polityką fiskalną (wzrost potrzeb pożyczkowych i wzrost zadłużenia publicznego)”. Duże potrzeby pożyczkowe oraz rosnący dług oznaczają rosnące ryzyko stopy procentowej, a więc kłopoty w scenariuszu, w którym stopy procentowe istotnie by wzrosły, tym samym znacząco podnosząc koszty obsługi długu. W tym kontekście warto przypomnieć, że ankietowani nie zakładają takiego scenariusza w najbliższych latach – oczekują stopniowego spadku rentowności obligacji rządu polskiego. Na kolejnym miejscu względem wagi ryzyka wskazują „ryzyko polityczne ograniczające możliwości skutecznego wdrażania reform” – a więc i ryzyko utrzymywania się wysokich deficytów przez dłuższy czas, powodowane politycznie warunkowanymi trudnościami w reformach. To niepokojący sygnał, gdyż obok wskazanych ograniczeń politycznych będziemy mieli do czynienia także z czynnikami obiektywnymi – wywołanymi geopolityką i rosnącymi wydatkami na armię i jej uzbrojenie oraz demografią – presją na wydatki związane ze starzeniem się społeczeństwa.

Z punktu widzenia prawdopodobieństwa materializacji poszczególnych ryzyk dla stabilności złotego ankietowani na pierwszym miejscu wskazali „ryzyko polityczne ograniczające możliwości skutecznego wdrażania reform” (51,8% prawdopodobieństwo) – a więc dostrzegają, że pomimo znaczącej zmiany politycznej, która miała miejsce kilka miesięcy temu w wyniku werdyktu wyborców – obecny układ polityczny nie wydaje się skuteczny we wdrażaniu reform niezbędnych dla stabilnego wzrostu gospodarki w długim terminie. Na drugim miejscu, z nieznacznie tylko niższym prawdopodobieństwem (51,6%), wskazano na „niską wiarygodność banku centralnego i jego rosnące upolitycznienie”, zaś na trzecim miejscu „koszt roku wyborczego i realizacji obietnic wyborczych”. To niepokojący zestaw czynników – ankietowani respondenci, którzy w tym roku rekordowo „dopisali” zarówno jeśli chodzi o liczbę uczestniczących w naszym panelu, jak również jeśli chodzi o liczbę rekomendacji – wskazują, że główne ryzyka dla naszej waluty tkwią w czynnikach wewnętrznych: działaniach polityków oraz niskiej wiarygodności banku centralnego.

Warto również wspomnieć, że brak transparentności = brak wiarygodności = spadek zaufania do emitenta.

Rysunek 3. Najważniejsze zagrożenia dla wiarygodności złotego w perspektywie roku 2027

A	Ryzyko geopolityczne (w tym ryzyko odpływu kapitału)
B	Zły stan finansów publicznych połączony z ekspansywną polityką fiskalną (wzrost potrzeb pożyczkowych i wzrost zadłużenia publicznego)
C	Niska wiarygodność banku centralnego i jego rosnące upolitycznienie
D	Niska skuteczność polityki monetarnej i jej niespójność z polityką fiskalną
E	Ryzyko polityczne ograniczające możliwości skutecznego wdrażania reform
F	Koszt roku wyborczego i realizacji obietnic wyborczych
G	Dekoniunktura połączona z ograniczeniem możliwości podaźowych gospodarki
H	Utrwalenie się inflacji na poziomach powyżej celu NBP i średniej w UE
I	Stanowisko Polski w sprawie wejścia do strefy euro

Źródło: Europejski Kongres Finansowy, 2024.

7. Najważniejsze rekomendowane obszary działań w polityce gospodarczej Polski¹

7.1. Konsolidacja i wzrost transparentności finansów publicznych

Rekomendacje przedstawione w ramach tego obszaru można podzielić na kilka grup tematycznych:

- Konsolidacja finansów publicznych:
  - redukcja deficytu, ograniczenie wydatków, w razie konieczności podwyżka podatków pośrednich,
  - wypracowanie średniookresowego planu stabilizacji finansów publicznych, aby ograniczyć deficyt poniżej 3% PKB oraz uregulować ścieżkę zadłużenia poniżej limitów konstytucyjnych i unijnych.
- Reforma systemu podatkowego:
  - wprowadzenie spójnej polityki podatkowej gwarantującej sprawiedliwe opodatkowanie różnych form aktywności gospodarczej i pracy oraz stabilność wpływów podatkowych,
  - uproszczenie systemu podatkowego i parapodatkowego,
  - proinwestycyjne opodatkowanie zysków.
- Eliminacja wydatków pozabudżetowych poprzez włączenie ich do budżetu państwa, ograniczenie publicznych wydatków konsumpcyjnych, zmiana struktury wydatków na prorozwojową i inne działania na rzecz wzrostu transparentności.
- Nierealizowanie populistycznych obietnic wyborczych powiększających deficyt budżetowy.
- Weryfikacja wydatków fiskalnych przez pryzmat aktywizacji zawodowej i poprawy sytuacji demograficznej.
- Powołanie rady fiskalnej.

7.2. Pobudzanie inwestycji i innowacji

Eksperti zwracają uwagę na niską stopę inwestycji w Polsce oraz potrzebę stymulacji ich wzrostu. Wskazują następujące kierunki działań:

- pobudzenie inwestycji poprzez instrumenty typu podatkowego,
- konsekwentne budowanie potencjału sektora bankowego do finansowania inwestycji między innymi poprzez ograniczenie obciążeń podatkowych i parapodatkowych nakładanych na sektor bankowy, w tym zmiana konstrukcji podatku bankowego,
- rezygnacja z projektów o charakterze populistycznym na rzecz zwiększenia inwestycji publicznych, w tym przyspieszenia procesów transformacji energetycznej i inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przemysłu 4.0 oraz inwestycji w kapitał ludzki,
- deregulacja gospodarki,

¹ <https://www.efcongress.com/rekomendacje/rekomendacje-2024/> (dostęp 1.07.2024).

- zwiększenie inwestycji poprzez lepsze zarządzanie majątkiem państwowym, wsparcie instytucji rozwoju,
- budowa silnego sektora zbrojeniowego z wykorzystaniem środków publicznych i prywatnych,
- proinwestycyjne wykorzystanie środków z KPO.

7.3. Transformacja energetyczna

Zapewnienie gospodarce dostępu do taniej i stabilnej energii to jeden z kluczowych warunków jej wzrostu.

Ekspertki sugerują następujące kierunki działań:

- przygotowanie kompleksowej strategii transformacji energetyczno-klimatycznej w Polsce,
- doinwestowanie sieci przesyłowych i dystrybucyjnych,
- stopniowa przebudowa systemu energetycznego w stronę energetyki atomowej i OZE,
- zapewnienie mechanizmów wsparcia dla prawie połowy mieszkańców kraju, którzy mogą znaleźć się w obszarze ubóstwa energetycznego po wprowadzeniu ETS2 (objęcie podatkiem gazu, węgla oraz oleju opałowego) i opóźnienie jego wejścia w życie.

7.4. Wyzwania demograficzne

Tematy związane z demografią, a więc czynnikiem wskazanym jako jedna z kluczowych barier dla rozwoju gospodarki, coraz częściej pojawiają się we wskazaniach ekspertów.

W tej edycji badania zwrócili oni uwagę na potrzebę:

- opracowania kompleksowych rozwiązań w celu zatrzymania negatywnych trendów demograficznych (zwiększenie dzietności),
- ukierunkowanych działań na zwiększenie aktywności zawodowej,
- podwyższenia efektywnego wieku emerytalnego,
- opracowania i wdrożenia kompleksowej polityki imigracyjnej,
- stymulowania działań nakierowanych na automatyzację i robotyzację – jedna z recept na narastające niedobory siły roboczej.

Bibliografia

Główny Urząd Statystyczny, <https://bdm.stat.gov.pl/>

Makroekonomiczne wyzwania i prognozy dla polski, XIII EDYCJA – CZERWIEC 2024, Europejski Kongres Finansowy, 2024.

<https://www.efcongress.com/rekomendacje/rekomendacje-2024/> (dostęp 1.07.2024).